

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum

2018-04-19

Samhällsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadsnämnden

Kommunstyrelsen

Mjögårnämnden

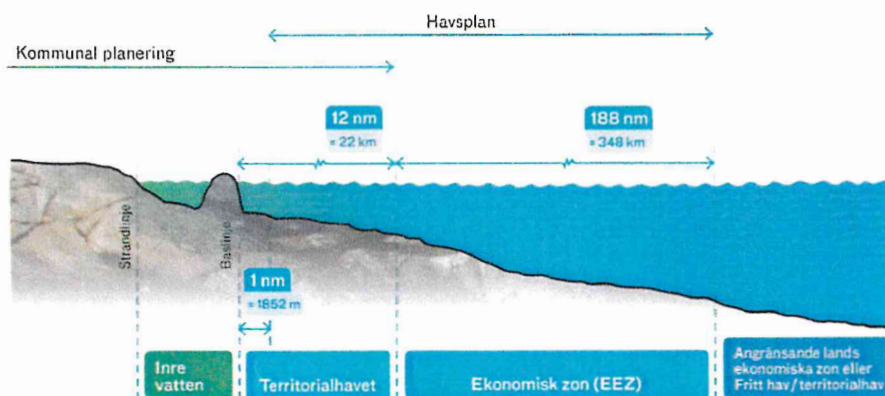
Remiss: Samråd om förslag till havsplan för Östersjön

Diarienummer: SBN-2018-00395, KS 18/79

Sammanfattning av ärendet

Havs- och vattenmyndigheten är ansvarig för att ta fram förslag till havsplaner och samråder just nu om tre havsplaner – en för Bottniska viken, en för Östersjön och en för Västerhavet. Det kommer även ett granskningstillfälle innan förslagen på havsplaner lämnas till regeringen som beslutar om planerna. Havsplaneringens främsta uppgift är att göra en avvägning mellan olika allmänna intressen och havsplanerna ska vägleda nationella myndigheter, kommuner och domstolar i kommande beslut, planering och tillståndsprövningar. Näringsidkare kan också få vägledning av planen. Även vid tillståndsprövningar enligt andra lagar, exempelvis lagen om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn kommer havsplanerna att vara ett vägledande underlag. Havsplaneringen har tagit sin utgångspunkt i lagar, förordningar och samhällsmål, rapporter och en lång dialog, som Havs- och vattenmyndigheten främst haft med myndigheter, branscher, kommunala organ, intresseorganisationer, forskning och grannländer. Det är första gången som Sverige gör statliga havsplaner och senast år 2021 ska Sverige och de andra EU-länderna ha gällande havsplaner.

I Sveriges ekonomiska zon har staten ensamt planeringsansvaret men i territorialhavet delar staten planeringsansvaret med 65 kommuner. Södertälje är inte en av dessa men är en av de 20-tal kommuner som har kust mot havet, vilket innebär att kommunen har ansvar för planeringen av sitt inre vatten som gränsar till territorialhavet.

Plankartan i havsplanen för Östersjön ska redovisa:

- grundragen för användningen av havsområdet

- de områden som är av riksintresse enligt 3 kapitlet miljöbalken
- andra allmänna intressen av väsentlig betydelse

Havsplanen anger åtta användningar i Östersjön: attraktiva livsmiljöer (friluftsliv och kulturmiljö), energiutvinning, försvar, natur, sandutvinning, sjöfart, yrkesfiske och generell användning (innebär att ingen särskild användning anges som mest lämplig). Vattenbruk och blå bioteknik är också ett allmänt intresse men inget område med denna användning har pekats ut i havsplanen. Den eller de användningar som anges i ett område har företräde framför andra användningar. I nästan hela havet bedöms användningar kunna samsas om de anpassar sig till varandra. På de platser användningar inte bedöms kunna samsas, föreslås de inte tillsammans.

Havsplanen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Den ska förena näringspolitiska mål, sociala mål och miljömål och medverka till att:

- god miljöstatus i havsmiljön nås och upprätthålls
- havets resurser används hållbart så att havsanknutna näringar kan utvecklas
- främja samexistens mellan olika verksamheter och användningsområden

Enligt EU:s ramdirektiv för havsplanering har Sverige en skyldighet att se till att havsmiljön uppnår god miljöstatus till 2020. Samtidigt visar analyser av tillståndet i havsmiljön att många miljöer och arter inte har god miljöstatus. En ekosystemansats har tillämpas i havsplanen och dess konsekvenser analyseras i både en miljökonsekvensbeskrivning samt en hållbarhetsbedömning.

I havsplanen står det att de aktiviteter som sker i havet och inom havsplanens område behöver sättas in i ett sammanhang utifrån samspelet mellan land, kust och hav. Eftersom Södertälje är en kustkommun kan det innebära att aktiviteter till havs kan påverka aspekter som exempelvis landskapsbild, framkomlighet både på land och i kustzoner, kulturmiljö, friluftsliv och besöksnäring. Och därför är planeringen av havet tydligt kopplad till den kommunala planeringen av kustzonen.

Det kommunen tydligast kan se som påverkar kommunens planering är försvarets intressen - riksintresse för sjöövningsområde, som kan påverka friluftsliv, turism och sjöfart. Det står i havsplanen att "Riksdagen fattade i juni 2015 beslut om att Sveriges militära operativa förmåga ska öka. En ökad förmåga uppnås bland annat genom ökad övningsverksamhet i havsområdena. Det väntas innebära att Försvarsmakten ökar sitt nyttjande av havsanknutna utpekade riksintresseområden. En viktig fråga är att hålla farleder fria, både huvudfarleder och alternativa farleder." Det står vidare i havsplanen att "Sveriges ambition att öka närsjöfart samt kust och inlandssjöfart kan innebära ökad användning av fartygsstråk nära och utmed kusten på sikt, vilket beaktas i planen genom tillräckliga områden för sjöfart." Sjöfarten kan också påverka turismen samt yrkes- och fritidsfiskets utveckling som sker främst inom kustzonerna och som påverkar, och påverkas av, planeringen till havs. I kommunen finns också vissa områden i vattendrag som är fredade för fiske under vissa tider på året. Dessa områden är viktiga för yrkes- och fritidsfisket inom havsområdet.

Beslutsunderlag

Förslag till Havsplan Östersjön, samrådshandling, Havs och Vattenmyndigheten 180215

Diarienummer
SBN-2018-00395

Miljökonsekvensbeskrivning av förslag till Havsplan Östersjön, samrådshandling, Havs och Vattenmyndigheten 180410

Hållbarhetsbedömning Förslag till havsplan – Östersjön, samrådshandling, Havs och Vattenmyndigheten 2018

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Kommunen ser inga ekonomiska konsekvenser av havsplanen.

Kontorets/Förvaltningens förslag till nämnden och kommunstyrelsen

Kontoret föreslår att nämnden tillstyrker remissvaret på Förslag till havsplan för Östersjön.

Kontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner remissvaret på Förslag till havsplan för Östersjön.

Beslutet ska skickas till

Akten

Rickard Sundbom
Stadsdirektör

Homan Gohari
Samhällsbyggnadsdirektör

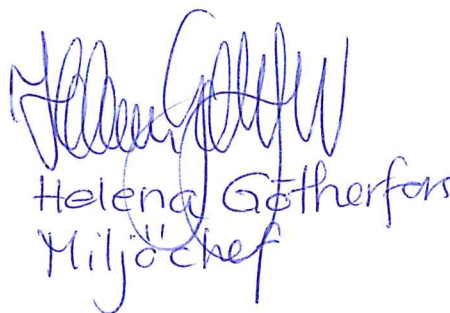
Handläggare:

Liselotte Löthagen

Samhällsplanerare

Telefon (direkt): +46 08-523 031 71

E-post: liselotte.lothagen@sodertalje.se

Helena Göthorfs
Miljöchef

Samhällsbyggnadskontoret

Stab och strategi

Datum

2018-04-19

Diarienummer

SBN-2018-00395, KS 18/79

Ärende

Remiss: Inbjudan till samråd om förslag till havsplaner, för svar senast 15 augusti 2018

Havs och Vatten myndigheten

havochvatten@havochvatten.se

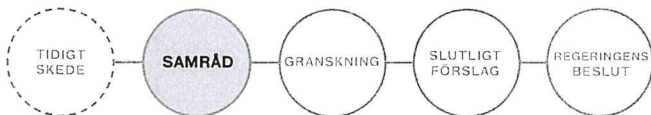
Remissvar på Förslag till Havsplan Östersjön

Södertälje kommun är inte direkt berörd av havsplanen för Östersjön eftersom kommunen inte har territorialhav, där planeringsansvaret delas med staten. Istället har kommunen försökt att bedöma hur kommunen indirekt kan bli berörd av planeringen inom havsområdet och de riksintresseområden som ligger inom Södertäljes inre vatten/kustzon. Ett medskick i arbetet med havsplanen är att förtydliga om det finns nya riksintresseanspråk i inre vatten/kustzon som det även samråds om i havsplanen. Detta är inte tillräckligt tydligt i planen.

Södertälje kommun vill också skicka med att havsplanen för Östersjön är föredömlig genom att ha en tydlig ekosystemansats samt både en miljökonsekvensbeskrivning och en hållbarhetsbedömning. Särskilt föredömligt är arbete med att utveckla planeringsverktyget Symphony som bedömer den samlade miljöpåverkan från olika mänskliga aktiviteter och den samlade belastningen på djur- och växtliv i havet. I och med denna metod blir det tydligt att huvuddelen av påverkan på havet kommer från land och att havsplanens påverkan på Östersjön i sammanhanget blir liten. Och det är också betydelsefullt att se att havsplanen för Östersjön länkar ihop med länsstyrelsernas arbete med handlingsplaner för grön infrastruktur.

Kommunstyrelsens ordförande

Boel Godner

Förslag till

Havsplan Östersjön

Samrådshandling

2018-02-15

Samråd för en bättre havsplan

Detta är förslaget till statlig havsplan för Östersjön. Nu samråder vi om detta förslag, och de konsekvensbeskrivningar som hör till.

Havs- och vattenmyndigheten samråder med dig och andra för att få bra och förankrade havsplaner. Därför vill vi gärna att ni ger förbättringsförslag och berättar om sådant vi bör veta.

Lämna dina synpunkter senast den 15 augusti 2018. Du kan lämna synpunkter på två sätt:

- på vår webbplats, www.havochvatten.se/havsplanering
- mejla dem till havochvatten@havochvatten.se

Skicka dem helst i ett digitalt redigerbart format, för då kan vi behandla dem snabbare. Märk din synpunkt med "Samråd om förslag till havsplaner. Dnr 396-18"

Ett förslag baserat på lång dialog

Detta förslag är just ett förslag, och är till för att diskuteras. Förslaget bygger på en lång dialog med främst myndigheter, branscher och kommunala organ, men även intresseorganisationer, forskning och grannländer.

Nu föreslår vi att Havsplan Östersjön ska se ut så här, utifrån allt vi vet idag. Dokumentet visar förslag på mest lämplig användning av havet, hur oförenliga ändamål bör hanteras, och hur vi hanterar riksintressen och allmänna intressen.

Tyck till om förslaget till havsplan och konsekvensbeskrivningarna, för det ger bättre slutresultat.

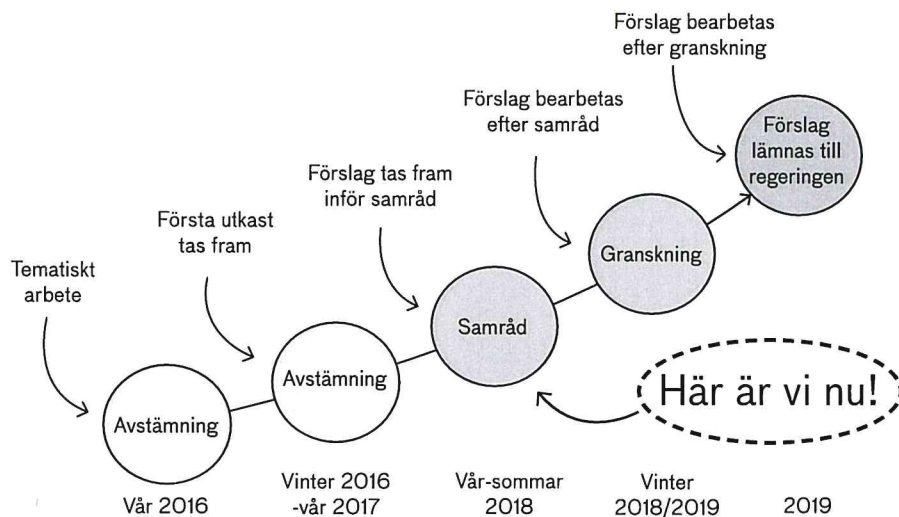
Dialog i tre steg

Dialogen pågår sedan flera år. Vi stämde av ett tidigt utkast till plan under 2016-2017. Vi har försökt ta hänsyn till de synpunkter vi fick in då.

Dialogen kommer att pågå ändå till 2019 då vi lämnar ett förslag på havsplaner till regeringen. Här är de olika dialogstegen där synpunkter kan lämnas:

1. avstämning i tidigt skede (genomfördes 2016-2017)
2. formellt samråd
3. granskning

Detta förslag till havsplan är alltså samrådshandlingen för steg två, formellt samråd.

Figur 1. Några av stegen i arbetet med att fram havsplaner. Nu är det samråd.

Tack för att ni deltar

Vi är övertygade om att havsplanerna blir både bättre och bättre förankrade om fler är med. Tack för att ni deltar.

Följ havsplaneringen på www.havochvatten.se/havsplanering.

Björn Sjöberg

*chef för Avdelningen för havs- och vattenförvaltning på
Havs- och vattenmyndigheten*

Havsplan - Östersjön

Statlig planering i territorialhav och ekonomisk zon

Havs- och vattenmyndigheten

Enheten för havsplanering

Diarienummer 396-18

2018-02-15

Havs- och vattenmyndigheten

Box 11 930

404 39 Göteborg

Tel. 010-698 60 00

www.havochvatten.se

havochvatten@havochvatten.se

Sammanfattning

Detta är det förslag till havsplan för Östersjön som vi samråder om.

Sverige tar fram tre havsplaner – en för Bottniska viken, en för Östersjön och en för Västerhavet. **En havsplan ger vägledning** kring vad som är den bästa användningen av havet. Havsplanen vägleder nationella myndigheter, kommuner och domstolar i kommande beslut, planering och tillståndsprövningar. Näringsidkare kan också få vägledning av planen.

Havsplanen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Den ska förena näringspolitiska mål, sociala mål och miljömål.

Havsplanen innehåller vägledning om **mest lämplig användning**. Den el-ler de användningar som anges i ett område har företräde framför andra användningar. I nästan hela havet bedöms användningar kunna samsas om de anpassar sig till varandra. På de platser användningar inte bedöms kunna samsas, föreslås de inte tillsammans.

Havsplanen anger åtta **användningar** i Östersjön: attraktiva livsmiljöer, energiotvinning, försvar, generell användning, natur, sandutvinning, sjöfart och yrkesfiske.

Havsplanen anger också områden där **särskild hänsyn** ska tas till höga naturvärden eller till totalförsvarets intressen.

Förslag till användningar grundar sig på avvägningar och en lämplighetsbedömning utifrån läge, beskaffenhet och behov. Riksintressen och andra allmänna intressen är viktiga för avvägningen.

Konsekvenserna av havsplanen bedöms utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv. Arbetet med att bedöma konsekvenserna har skett parallellt och integrerat med planeringen. Dessutom analyseras konsekvenserna i en separat miljökonsekvensbeskrivning och en separat hållbarhetsbedömning.

Havsplaneringen har tagit sin **utgångspunkt** i lagar, förordningar och samhällsmål, rapporter och inte minst den långa dialogen Havs- och vattenmyndigheten haft med andra. Både utgångspunkterna för havsplaneringen och **hur planen ska användas** är ny kunskap och en ny diskussion, eftersom det är första gången någonsin som Sverige gör statliga havsplaner.

Samrådet innebär att andra får ge synpunkter på detta förslag till havsplan, så att Havs- och vattenmyndigheten sedan kan revidera förslaget.

Innehåll

Samråd för en bättre havsplan	2
Sammanfattning.....	5
1. Detta är en havsplan	9
Läsanvisning	10
2. Utgångspunkter.....	12
Havsplaneringsförordningen och miljöbalken är grunden	13
Havsplanen ska vägleda och bidra till hållbar utveckling.....	13
Gränser i havet.....	17
Kommunernas planering av territorialhavet	18
Många grannländer att samverka med	19
De globala målen	20
Nationella miljömål.....	21
Sveriges maritima strategi.....	21
Klimatanpassning	22
Planering för god miljöstatus.....	22
Arbetet med att ta fram förslag till havsplaner	26
3. En framtid vi vill nå	28
Havet 2050.....	29
Planeringsmål	29
4. Vägledning om mest lämplig användning	31
Mest lämplig användning.....	33
Särskild hänsyn	35
Samexistens	37
5. Havsområden	40
5.1 Planeringens huvuddrag för Östersjön.....	41
5.2 Norra Östersjön och Södra Kvarnen	43
5.3 Mellersta Östersjön	47
5.4 Sydöstra Östersjön.....	51
5.5 Södra Östersjön	56
5.6 Sydvästra Östersjön och Öresund	60
6. Teman	64
6.1 Attraktiva livsmiljöer	65
Friluftsliv, fritidsfiske och turism	73
Kulturmiljö	76
6.2 Energi.....	79
6.3 Försvar	88
6.4 Lagring och utvinning av material	95
6.5 Natur	102

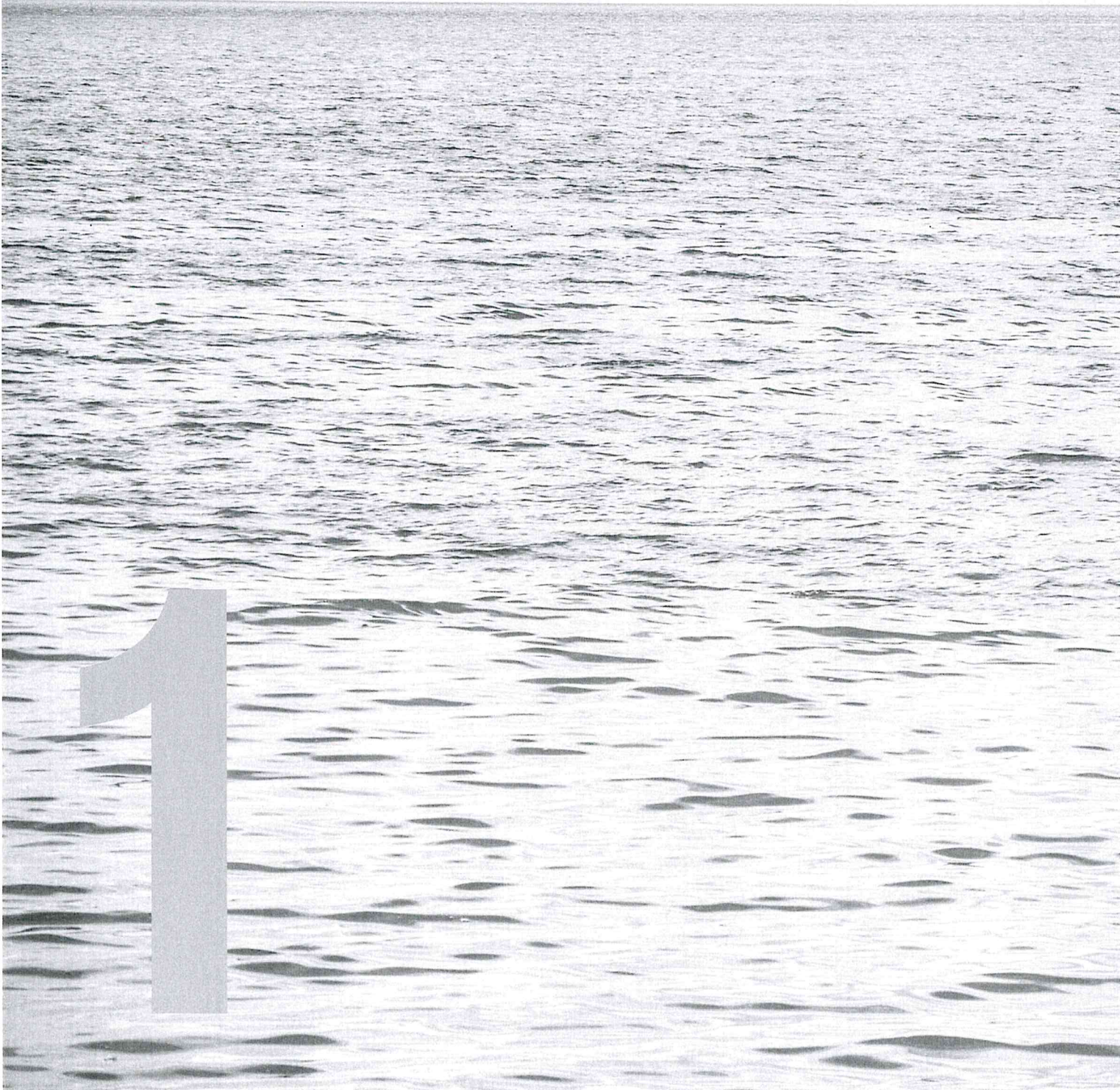
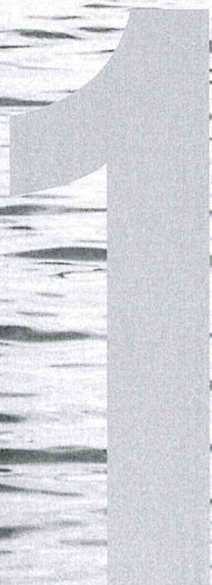
6.6 Transport och kommunikationer	116
6.7 Vattenbruk och blå bioteknik	125
6.8 Yrkesfiske	128
7. Genomförande och tillämpning	138
Så ska planen användas	139
Havsplanens roll vid tillståndsprövning	139
Havsplanens roll i kommunal översiktsplanering	140
Uppföljning av planen	141
8. Konsekvenser	143
Både hållbarhetsbedömning och miljökonsekvensbeskrivning.....	144
Integrerad konsekvensbedömning – en del i planeringen	144
9. Underlag.....	147
Underlag och referenser	148

Kartförteckning

- Karta 1. Översiktlig plankarta för Östersjön
- Karta 2. Plankarta för havsområdet Norra Östersjön och Södra Kvarnen
- Karta 3. Plankarta för havsområdet Mellersta Östersjön
- Karta 4. Plankarta för havsområdet Sydöstra Östersjön
- Karta 5. Plankarta för havsområdet Södra Östersjön
- Karta 6. Plankarta för havsområdet Sydvästra Östersjön och Öresund
- Karta 7. Riksentressen för tema attraktiva livsmiljöer
- Karta 8. Riksentresseanspråk för tema attraktiva livsmiljöer
- Karta 9. Allmänna intressen och övriga förutsättningar för tema attraktiva livsmiljöer
- Karta 10. Riksentresseanspråk för tema energi
- Karta 11. Allmänna intressen och övriga förutsättningar för energi - vindkraftsområden
- Karta 12. Allmänna intressen och övriga förutsättningar för tema energi – kablar och rörledningar
- Karta 13. Öppet redovisade riksentresseanspråk i havet för tema försvar.
- Karta 14. Öppet redovisade riksentresseanspråk och influensområden för totalförsvarets militära del
- Karta 15. Allmänna intressen och förutsättningar för koldioxidlagring
- Karta 16. Allmänna intressen och förutsättningar för sandutvinning
- Karta 17. Riksentressen och riksentresseanspråk för tema natur
- Karta 18. Allmänna intressen och övriga förutsättningar för tema natur – Marina skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken
- Karta 19. Allmänna intressen och övriga förutsättningar för tema natur - klimat-tillflykter
- Karta 20. Riksentresseanspråk för tema transport och kommunikationer
- Karta 21. Allmänna intressen och övriga förutsättningar för tema transport och kommunikationer - ruttsystem
- Karta 22. Allmänna intressen och övriga förutsättningar för tema transport och kommunikationer – data- och telekablar
- Karta 23. Riksentresseanspråk för tema yrkesfiske
- Karta 24. Allmänna intressen och övriga förutsättningar för tema yrkesfiske - landningsvärden
- Karta 25. Allmänna intressen och övriga förutsättningar för tema yrkesfiske - fiskeregleringar

Detta är en havsplan

Havsplanering är till för att havet ska användas hållbart, nu och i framtiden. Många ska samsas om havet och, havsplanen underlättar för det genom att ge vägledning kring vad som är den bästa användningen av havet.

Sverige tar fram tre havsplaner – en för Bottniska viken, en för Östersjön och en för Västerhavet.

En havsplan förenar näringspolitiska mål, sociala mål och miljömål. Den ska bidra till att:

- god miljöstatus i havsmiljön nås och upprätthålls
- havets resurser används hållbart så att havsanknutna näringar kan utvecklas
- främja samexistens mellan olika verksamheter och användningsområden

En havsplan ska också ge den vägledning som behövs för att områdena kan användas för de ändamål som de är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov¹.

Arbetet med havsplaneringen resulterar i vägledande havsplaner och bidrar samtidigt till ny kunskap. Det är första gången som Sverige tar fram havsplaner.

Läsanvisning

Du kan läsa planen som ett dokument eller som webbsidor

Havsplanen är detta dokument. Det är detta dokument som är det formella förslaget på samråd. Utöver det finns havsplanen även som webbsidor.

Havsplanen som webbsidor är en hjälp i att utforska planen på ett annat sätt. Där är vissa kartor klickbara och ibland är texterna ordnade på ett annat sätt. Men innehållet är detsamma i webbversionen och i detta dokument. Du hittar både webbsidorna och detta dokument på www.havochvatten.se/havsplanering.

Så här är dokumentet strukturerat

Kapitel 1. Detta är en havsplan förklarar kortfattat vad en havsplan är och för vilka områden Sverige tar fram havsplaner.

Kapitel 2. Utgångspunkter beskriver de förutsättningar som ligger till grund för planeringen. Kapitlet redogör bland annat för juridiska förutsättningar, förhållandet till kommuners och grannländers planering, nationella mål och strategier, miljöstatus och hur arbetet med att ta fram havsplaner går till.

Kapitel 3. En framtid vi vill nå beskriver en framtid samhället vill nå till år 2050 och de planeringsmål som gäller för havsplaneringen.

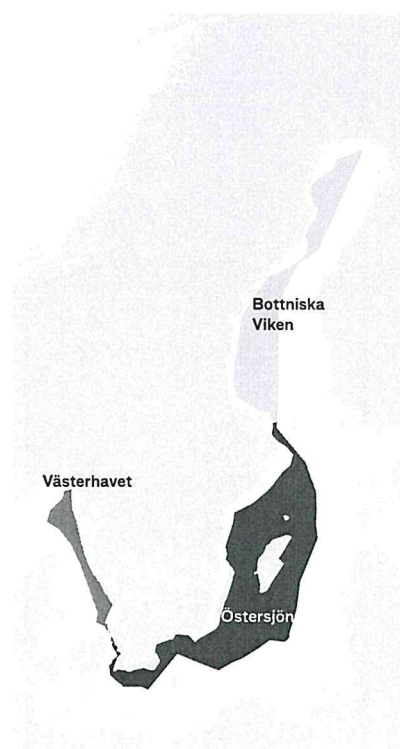
¹ *Havsplaneringsförordningen (2015:400)* 4 §.

Havsplanernas geografiska avgränsning

Havsplanerna omfattar Sveriges ekonomiska zon och svenskt territorialhav från en nautisk mil utanför den svenska baslinjen. Fastighetsindelat vatten är undantaget. En nautisk mil är 1 852 meter.

Kommungränsen mellan Östhammar och Norrtälje bildar gränsen mellan Bottniska vikens och Östersjöns havsplaneområden. Den södra kommungränsen mellan Helsingborg och Höganäs bildar gränsen mellan Östersjöns och Västerhavets havsplaneområden.

Kommunerna har planeringsansvar för det havsområde som finns inom kommunens gränser, det vill säga inre vatten och territorialhav. Kommunernas och statens planeringsansvar överlappar därmed i större delen av territorialhavet sedan 2015 i och med havsplaneringsförordningen.

Figur 2. Sveriges tre havsplaner

Kapitel 4. Vägledning om mest lämplig användning består av riktlinjer i plankartan och tillhörande text som anger vilken användning som föreslås ha företräde inom olika områden. Vägledningen omfattar även särskild hänsyn till höga naturvärden och totalförsvarets intressen. Hur olika användningar kan samexistera och förhållningssätt kring det beskrivs också. Plankartan redovisas i detta kapitel som en översiktlig plankarta över Östersjöns havsplaneområde.

Kapitel 5. Havsområden inleder med planeringens huvuddrag för Östersjön och beskriver sedan ställningstaganden för varje havsområde. I kapitlet finns en plankarta för varje havsområde i den ungefärliga skala som havsplanerna ska tolkas i. Beskrivningen innefattar särskilt viktiga förutsättningar och motiveringar till varför planeringen ser ut som den gör. Här förklaras också eventuella målkonflikter mellan olika intressen inom samma områden och vilka avvägningar som gjorts.

Kapitel 6. Teman beskriver de många intressen som finns i havet indelade i teman. Varje tema beskrivs i kartor och text bland annat utifrån sina förutsättningar, framtid och samspel med omgivningen. Riksimteressanspråk och allmänna intressen av väsentlig betydelse för temat redovisas särskilt i kartor och text.

Kapitel 7. Genomförande och tillämpning beskriver hur planen ska användas och till vem havsplanens vägledning riktar sig till.

Kapitel 8. Konsekvenser är en beskrivning av arbetet med att bedöma planens konsekvenser utifrån ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv. Konsekvensbedömningarna finns i sin helhet som separata dokument.

Kapitel 1-3 och 7 är i stora drag samma i de tre olika havsplanerna för Östersjön, Bottniska viken och Västerhavet.

Till varje plan hör en miljökonsekvensbeskrivning², en hållbarhetsbedömning³ och en förteckning med underlag per område⁴. Förteckningen med underlag per område redovisar vilket underlag som är relevant i respektive geografiska område. Där går det exempelvis att utläsa vilken typ av riksimteresse eller annat allmänt intresse som ligger till grund för havsplanens avvägningar. Förteckningen är ett komplement till havsplanens kartor och beskrivningar som redovisar informationen på ett annat sätt.

² Havs- och vattenmyndigheten. 2018. Miljökonsekvensbeskrivning Havsplan Östersjön.

³ Havs- och vattenmyndigheten. 2018. Hållbarhetsbedömning Havsplan Östersjön.

⁴ Havs- och vattenmyndigheten 2018. Underlag per område. Havsplan Östersjön 2018-02-15.